

»Sorensenit« nýtt mineral

RUSSAR HAVA FUNNIÐ TAÐ Í GRÖNLANDI OG GÖVU
TI NAVN EFTIR DONSKUM PROFESSARA

»Sorensenit«

»Sorensenit« er eitt nýtt navn og eitt nýtt minirál, framvunnið úr grönlenskum fjalli, og síðan kom tað fram í vísindaheiminum frá russum.

Eina tíð hevur verið samvinna russa og dana millum á vísindaliga miniralogiska økinum. Hetta nýggja frumveinið og felags frágreiðing eru tey fyrstu ásyniligu úrslitini av hesi samvinnu.

Frágreiðingin fer at víðgera »Sorensenit«, og hvussu fram er funnið til hetta í nánd av Narssaq. Teir, ið funnu, eru russarnir Semynov og Gerasimovskiy. Frumveinið hevur eingin kent fyrr. M. a. inniheldur tað beryllium, natrium og tin. — Hvussu tað fer at verða brúkt (um tað verður brúkt) er ikki gott at siga enn.

Hvussu hetta nýggja dansk-russiska orðið er komið? Tað eru teir báðir russisku granskarnir, ið hildu, at teir á henda hátt best høið raða ekspedisjonsleiðaran, professaran Henning Sørensen frá universitetinum í Keypmannahavn.

ÍTRÓTTUR

Kappróður á jóansøku

I kappróðrinum á jóansøku lutu 28 bátsmanningar, hetta er størsta lutoka higartil í ár.

Veðrið var gott, og stórus spenn-ingur var um, hvussu úrslitið fór at verða. Fípan Fagra mannað við gentum úr Klakksvík, hevði vunnið á báðum teim fyrstu stevnumum í ár. Silið, við dreingjum, eisini tvær reisir, tað sama Árnfríðingur og Havnarbáturin.

Úrslitið av kappróðrinum gjørdist hetta:

GENTUBÁTAR

1. Silið
2. Fípan Fagra
3. Fiskur, Vági
4. Fíraldur
5. Broddur, Sunnba
6. Erla Kongsdóttir
7. Falkur, gentur av Øgrum

DREINGJABÁTAR:

1. Silið
2. Tjaldrið
3. Fíraldur
4. Fípan fagra
5. Broddur

6. Fiskur
7. Dúgvur
8. Erla Kongsdóttir

8-MANNAFØR:

1. Árnfríðingur
2. Ørvur úr Havn
3. Strandingur
4. Skúgvur
5. Toftabáturin
6. Nevði reyða

10-MANNAFØR:

1. Havnarbáturin
2. Suðringur
3. Klakksvíkingur
4. Eysturoyingur
5. Studenturin
6. Vágbingur
7. Sunnbingur

Genturnar á Silinum vunnu. — Hesum hevði fáur roknað við; men tær vildu tað øðrvísi. Tær vóru nr. 3 á Norðoyastevnu, 2. á Skálafjarðarstevnu og nú nr. 1. Væl klárað av Silinum; tí Fípan Fagra er ikki so at taka, men tær gjørdur tað kortini.

Dreingirnir á Silinum hildu sína

placering sum nr. 1. Væl rógva hesir ungu dreingir eisini; men Tjaldrið er í hølunum á teimum, spennandi róður verður næstu ferð.

Árnfríðingur, ja, vit hava fyrr róst teimum fyri teirra róður, men vit gera tað við gleði eina ferð enn. Tað sær út, sum teir ætla at gera sær tað til ein vana at vinna, menn ikki kann sigast annað enn, at hetta fyrri teir er ein góður vani. Teir hava verið á trimum stevnum og vunnið allar.

— Óført!

FLOTTASTI RÓÐUR, IÐ VERÐ-IÐ HEVUR

Storstan áhuga á eini stevnu hevur róðurin millum 10-mannafori altíð.

Havnarbáturin gjørdi henda 10-mannafars róðurin til eitt upplivilsi. Frá at vera nr. 5 og 4—5 bátlongdir aftanfyrri nr. 1, settu teir á við einum valseydnadum spurti og tóku allar aftur og fóru um málið sum nr. 1.

Hetta, ið Havnarbáturin her gjørdi, var einki minni enn eitt roysni. Óll hovuð vit avskriðað Havnarbátin sum vinnara, ta hann á 1000 m-málinum var so langt afturtíð. Men 11 mans vildu ikki ganga við til hetta, og tað vóru teir á Havnarbátinum.

Við vøkru róðri, kraft og vilja (+ nakkað væl av illsinni yvir stáin), togaðu teir seg frá nr. 5 til nr. 1. — Óført.

B36 vann KÍ

Seinasta sunnudag leiktu B36 og KÍ landskappingadyst.

Ikki varð dysturin vælleikur, men óføra spennandi var kortini. B36 fekk mál í fyrria hálvleiki. Tórstein avleveraði høgt inn til Baldvin, sum við hoveðinum lyfti bóltin yvir málmannin hjá KÍ, 1—0 — og stór fróí á tí stóru áskoðarfjöldini.

Seinni hálvleikur varð spennandi. KÍ tyktist at spæla væl betur enn B36, ið hvussu er ein stóran part av hesum hálvleiki; men úrslit fingur teir einki, og dysturin endaði sostatt við sigri til B36 — 1—0.

Suðringar vunnu á HB

Á jóansøku spældi HB suðuri í Vági móti samansettum liði úr TB og VB. Suðuroyar liðini vunnu við 3—2.

Fyrr hálvleikur endaði 2—0 til TB—VB. Í seinna hálvleiki fingur teir hitt triðja málið; men so kom meira liv í spælarnar hjá HB, og fingur teir ta 2 mál.

Sostatt endaði hesin leikur við sigri til Suðuroyar liðini: 3—2.

Bill.

Á MORGNI

Tín kossur, tín kossur, hin fyrsti, ið lá á vørrum, hann aldri eg gloymi. Tað var, sum hann alt mitt leiðið tá vá og fullfloyði skaldsins sveimið: eitt kærleiksins dýpi frá himnanna heimi.

Og sveimar nú sál ei eina um fjøll, men fylgist av skinandi sólum, ið hita og lyfta mót himnanna holl — og lag sum av túsund fjóllum oss sveipar í kærleikans skjólum.

Og fellur tí long mær tann biðandi stund, til aftur eg kann teg fevna, í sál tína sökka ta bívandi lund, í dýpið, um tindar hátt stevna: ein sæla, ei orð kunnu nevna.

PÆTUR

Einar Waag 72 ár

I dag verður Einar Waag, byggiari og næstformaður Føroya javnaðarflokks, 72 ár.

BUDDISMA OG KRISTINDOMUR

I NÝGGJARI SAMTÍÐARKRITTISKARI BÓK PEIKAR HOLGER MØLGAARD Á BUDDISMU OG KRISTNU LÆRUNA SUM BJARGING FYRI NUTIDINA

HOLGER MØLGAARD'S »Hvem er jeg« er en bog, man ser over. Den er irriterende, selvoptaget og selvhøjtidelig. Men den er ikke almindelig, og det kan ikke bestrides, at den er udført med intelligens.

Bogen er en videreførelse af Møllgards »In tyrannos« der vakte en del debat for en 4—5 år siden. »Hvem er jeg« er uhyre fordringsfuld. Den er tidskritik, moralfilosofi, teologi, neurologi, naturvidenskab, filosofi, dommedagsprædiken og meget mere på én gang.

Udgangspunktet er den adskillelse af tro og viden, der i stigende grad har behersket den vestlige verden siden begyndelsen af 1300-tallet. Denne adskillelse er kimen til vores kulturs ulykke, mener Møllgård. Den menneskelige begrebsverden og modsætningerne godt-ondt kan ikke hentes i den dyriske natur, kun uden for naturen i det transcendentale (Møllgards yndlingsord). Moralen kan ikke forklares historisk, socialt eller humanitært. Hvis vi forsøger det religiøse eller transcendentale moment fra vores liv, oplyser vi med at være mennesker.

Det er anmelderens forslag på at gengive en af værket hovedtænk i et andet sprog end Møllgards eget meget komplicerede og pretentive. Læseren, der alligevel har mod på bogen, må forstå, at det ikke er småproblemer, men eksistensproblemet, der skal løses i dette værk. Flere steder gør Møllgård det klart at han er profeten, der taler til sine disciple. Disse, får vi at vide i en efterskrift, er især hans »venner« inden for Danmarks akademisk uddannede ungdom.

DETTE vil kalde latteren frem hos mange, fordi Holger Møllgård værk både i sprog og tankegang vender bagud. Han virker naturvidenskabeligt og filosofisk vel skolet, men hans historiske og psykologiske forståelse af folket (som han noget nedladende kalder massen) er overfladisk. Den humane etiske folkelige muligheder forstår han ikke, menigningsfølelse af at være led i en evolution frem mod et værdigere samfund forstår han ikke, organisationernes evne og vilje til at vejlede den enkelte frem mod større frihed forstår han ikke, og organisationernes mulighed for at menneskeliggøre samfundet forstår han ikke.

Som den eneste redning ud af nutidens vanskeligheder peger han på den buddhistiske og den kristne lære. Pascal har sagt, at menne-

Holger Møllgård

sket både er et matematisk, et skeptisk og et transcendentalt væsen. Det moderne, gudløse menneske har fortrængt sit transcendentale jeg. Hvad det nu gælder om er at få mennesket til at forstå, at det er en forudsætning for sit verdensbillede og derfor ikke kan være en bestanddel af det. Mennesket er altså ikke dyr, ikke natur.

Holger Møllgård's angst for menneskets fornedelse til et massebestemt synet at være ærligt nok ment, og angsten deles i øvrigt af de velfærdspolitikere, han taler så side om. Men Møllgård tyder fortid og nutid med utilstrækkelig indsigt i mennesket. Derfor bliver tyndingen falsk, og man tror ikke på hans løsning. Hans fejltagelser går helt ned i bogens detaljer. Han lader et sted den amerikanske arkitekt Frank Lloyd Wright være den, der afsporer funktionalismen ved at udelukke billedkunsten fra funktionalistiske bygninger. Hertil er at sige, at Wright ikke var funktionalist og at han netop bevidst gjorde sin arkitektur til billedkunst. Han følte at han selv var billedkunstner, og meget naturligt ville han ikke have, at skulpturer og statuer skjulte hans eget kunstværk.

Der er passager i bogen, der interesserer, og der er flere af Møllgård's mål, man tilslutter sig af hjertet. Men man studser også over selvmodsigelser, og man forbavses over afsnit af en forfærdende demagogisk plathed. Hans analyser af virkeligheden er ind imellem lige så popede som den popmentalitet, han frygter er et forvarsel om den kommende fagre nye verden.

Holger Møllgård's gode hensigter er ikke nok. Kender man ikke verden, kan man ikke frelse den.

Ole Hyltoft Petersen

Holger Møllgård: »HVEM ER JEG«. Gyldendal, 209 sider, Kr. 26,50.

Tankeboksen

Almindelig dannelse var mere almindelig før i tiden.

★
Som taler må man kunne udtrykke sig så klart, at man endog selv ved, hvad man siger.

★
Kritik er en god ting — når bare den ikke er dårlig.

★
Vil man forbedre verden, kan man passende begynde med sig selv.

★
Forfatterne synes at have glemt, at man også kan sætte liv i kludene ved at beholde dem på.

★
Kvinderne vil være friere. Hvidt har det været manden, der bejlede.

★
Det kræver brikker at rejse til Ægypten. Min kone er gået over til et andet vaskepulver.

★
Jeg forsøger at leve og af hans væsen. Navnlig skattevæsenet.

FØROYA

BANKI

banki FØROYA